

Metsätuholain päivitys – keskeiset muutokset

Puumarkkinatyöryhmä 22.6.2021

Tatu Torniainen

maa- ja metsätalousministeriö

Metsätuholain (1087/2013) arviointiraportti 2020 - avainsuosituksukset

- Kirjanpainajan torjunta B-alueella ja sitä koskevien päivämäärien tarkastaminen. Tällä hetkellä asetetut päivämääräraajat eivät toimi.
- Juurikäävän torjunnan ulottaminen mäntyvaltaisiin suometsiin.
- Omavalvonnan laajentaminen tarkennetun ammattimaisen toiminnanharjoittajan määritelmän kautta
- Lisäksi selvitettävä tarkemmin mäntypinojen vaikutusta tuhoihin lähimetsissä ja mihin suuntaan niiden sääntelyä tulisi kehittää.

Luonnonvara- ja
biotalouden
tutkimus 3/2020

Metsälain ja metsätuholain muutosten arviointi

Matleena Kniivilä, Jarkko Hantula, Juha-Pekka Hotanen, Jari Hynynen, Harri Hänninen, Kari T. Korhonen, Jussi Leppänen, Markus Melin, Antti Mutanen, Kalle Määttä, Juha Siitonen, Heli Viiri, Esa-Jussi Viitala ja Jari Viitanen

Muutosehdotusten vaikutuksia arvioitiin jatkohankkeessa (Metula)

Jatkoselvitys nosti esiin muutostarpeita metsätuholaissa

ETUSIVU > NEWS > JATKOSELVITYS NOSTI ESIIN MUUTOSTARPEITA METSÄTUHOILAISIA

Ajankohtaista

Uutiset

Artikkelit

Blogiartikkelit

#LukePodcast

Uutiskirjeet

Tapahtumat

Sidosryhmälehti
Leia

Tilaa Luken
tiedotteita

9.4.2021 **Uutiset** Ilmasto, Metsä, Ympäristö

Luonnonvarakeskus (Luke) esittää metsätuholakiin tiukennuksia muun muassa kuusen kirjanpainajatuhojen ehkäisemiseksi ja lievennyksiä männyn ytimennävertäjätuhojen torjuntaan. Suositukset käyvät ilmi raportista, joka on jatkoa Luken aiemmin toteuttamalle metsätuholain arvioinnille.

Uusi selvitys keskittyy erityisesti vuonna 2020 tehdyssä metsälain (1093/1996) ja metsätuholain (1087/2013) arvioinnissa havaittuihin tietopuutteisiin kuorellisen kuusi- ja mäntypuutavaran välivarastointiin liittyvästä metsätuhoriskistä sekä juurikäävän torjunnan liiketaloudellista kannattavuudesta turvemailla.

Kirjanpainajan tuhoriski kasvaa

Lisätietoja

Tiina Ylioja
Tutkija
puh. +358295324916
tiina.ylioja@luke.fi

Markus Melin
Tutkimuspäällikkö, tutkija
puh. +358295322194
markus.melin@luke.fi

Raportti

Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 23/2021

Metsätuholain arvioinnin jatkoselvitys

Kuorellisen puutavaran poiskuljetus ja männiköiden kantokäsittely turvemailla

Tiina Ylioja, Anssi Ahtikoski, Perttu Anttila, Soili Haikarainen, Juha Honkaniemi, Juha Laitila, Markus Melin, Tuula Piri ja Kari Väätäinen

Metsätuhot tulevaisuudessa

- Erilaisia tuhonaiheuttajia on paljon ja useimmat niistä hyötyvät ilmastonmuutoksesta.
- Myrskyjen vaikutukset voivat muuttua pahemmiksi roudan vähenemisen ja maaperän kosteuden kasvamisen johdosta > puut kaatuvat helpommin
- Keväällä ja alkukesästä puolestaan kuivuus voi vaivata metsiä yhä enemmän > metsäpalariski kasvaa
- Metsätuhojen torjunta on tärkeää, jotta metsät säilyvät kasvukykyisinä. Puuta tarvitaan nyt ja tulevaisuudessa esim. fossiilipohjaisten tuotteiden korvaamiseen. Hyvin hoidetut ja kasvavat metsät myös vahvistavat hiilinieluja.

Lähtökohtana ennakoiva varautuminen metsätuhoriskeihin

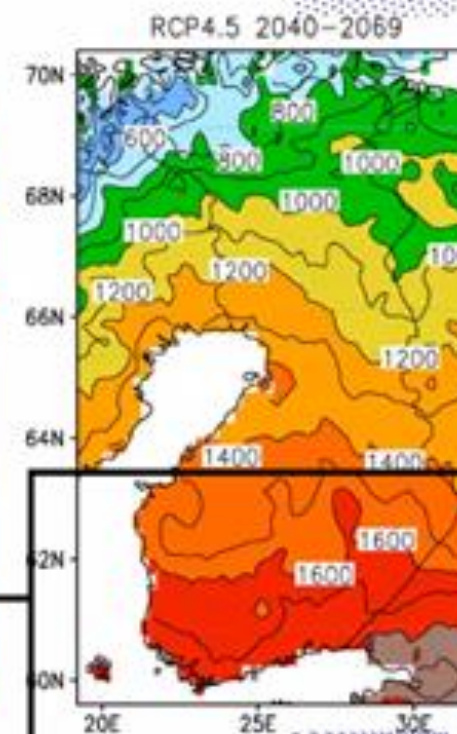
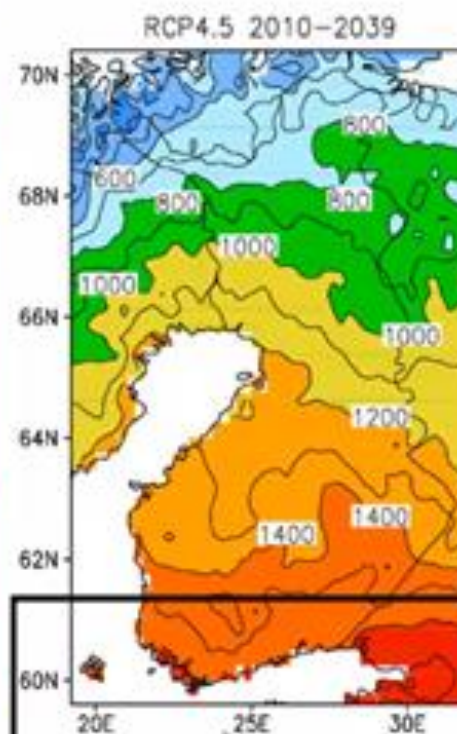
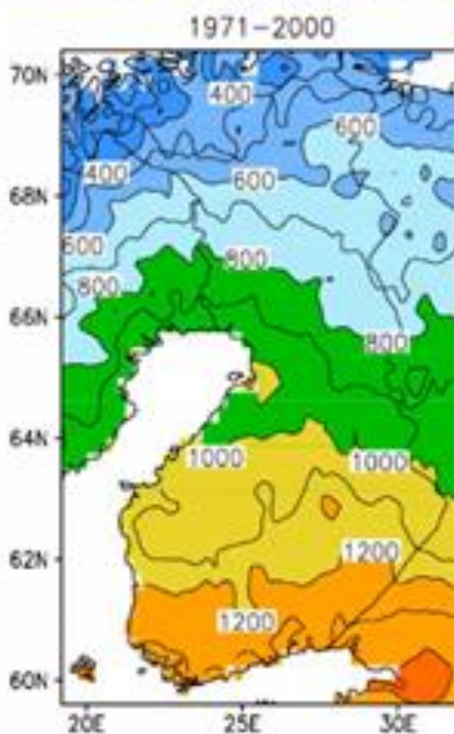
- Ilmastomuutoksen vuoksi lisääntyvien metsätuhojen ehkäisy edellyttää metsien hyvää hoitoa, jatkuvaa metsien terveydentilan seurantaan sekä tuhojen tehokasta ja oikea-aikaista torjuntaa.
- Tuhopuiden nopea ja tehokas korjuu talousmetsistä estää seurannaistuhonien syntymisen.
- Erityisesti laajoilla myrskytuhoilla ja metsäpaloilla voi olla laajojakin yhteiskunnallisia vaikutuksia (vaarat ihmisille, asutukselle, liikenteelle, sähkökatkot, häiriöt puumarkkinoilla)
- Lisääntyvät metsätuhot yhteinen asia kaikille metsäalan toimijoille ja muille sidosryhmille (sisäministeriö, pelastuslaitokset, Ilmatieteen laitos, sähköyhtiöt jne)
- Tulevaisuuden varautuneisuutta metsätuhoihin suunniteltava ja kehitettävä yhdessä.

”Muutos on ollut ennusteita nopeampaa”

Kasvukauden lämpösomman muutos Suomessa

Kasvuolosuhteet pitenevät, mutta kokonaisuutos voi aiheuttaa uusia riskejä

- ⇒ Metsänterveys
- ⇒ Metsäpalot
- ⇒ Talven korjuu ei onnistu, kun maa märkää ja upottavaa

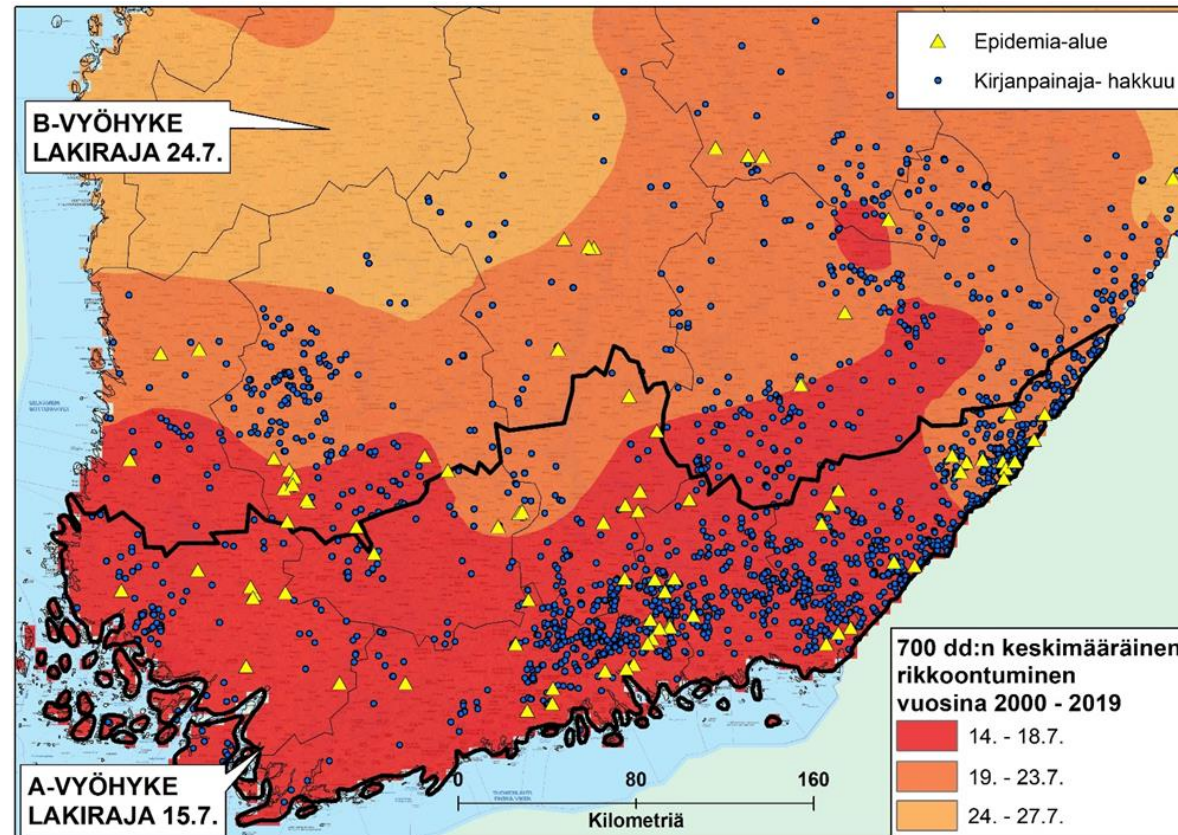
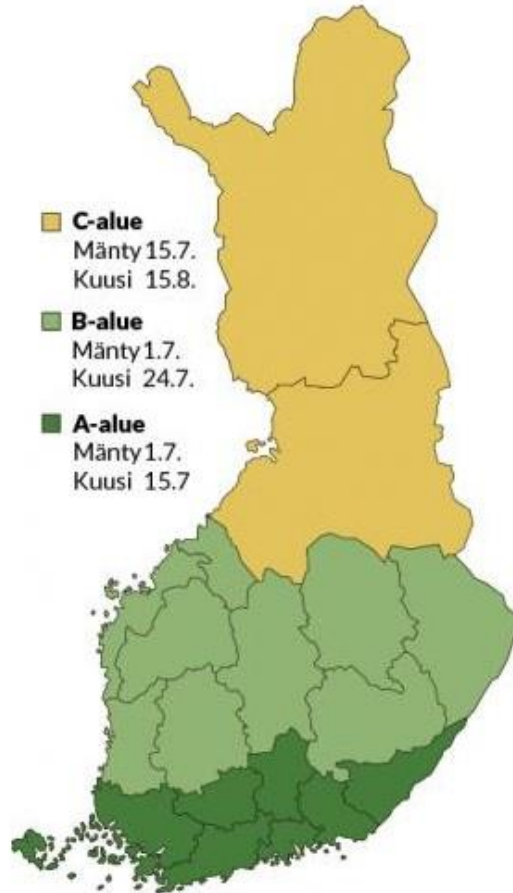

1500 °C vrk => kirjanpainaja

1500 °C vrk => kirjanpainaja

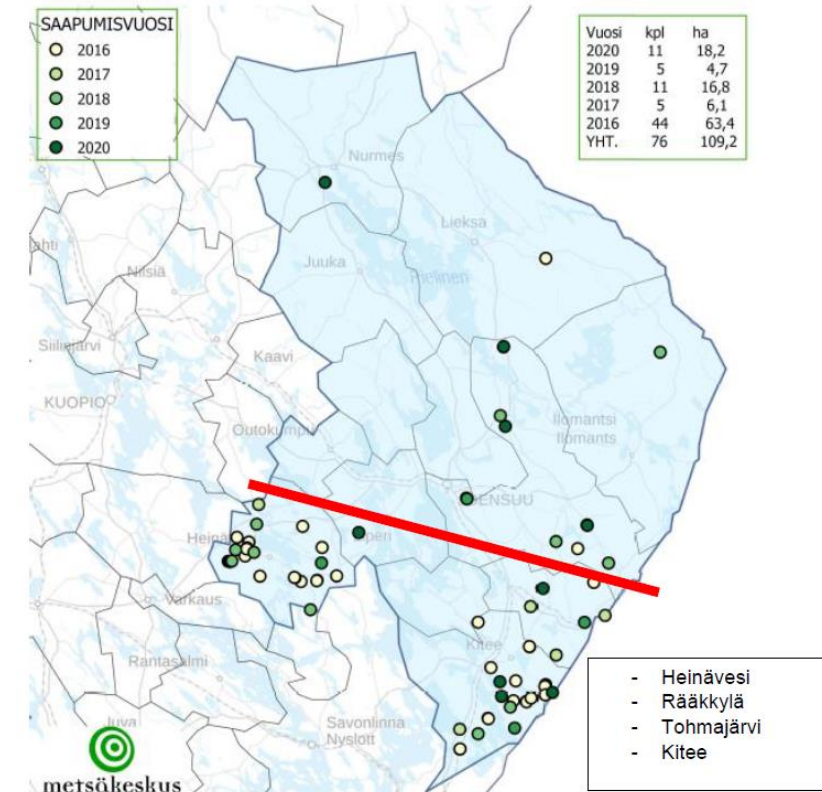
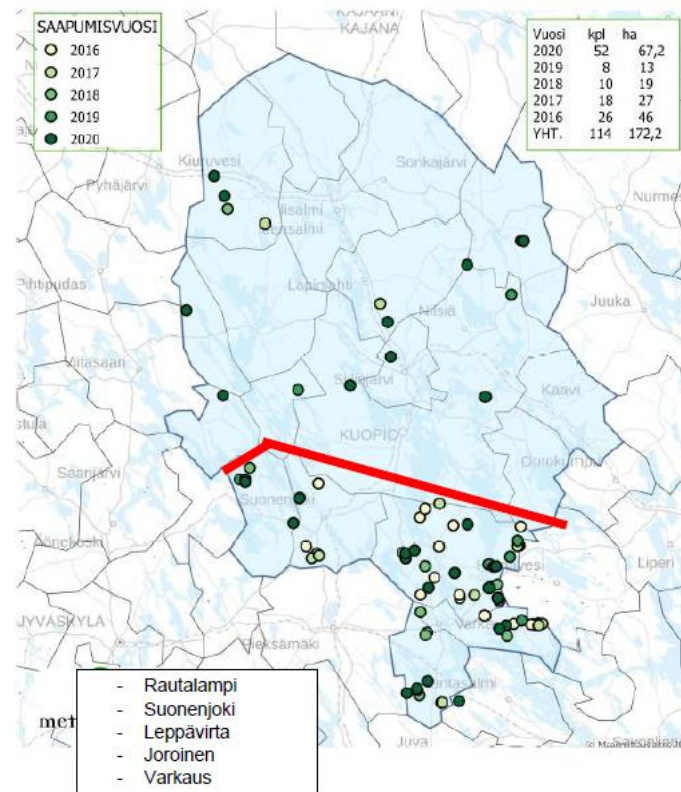
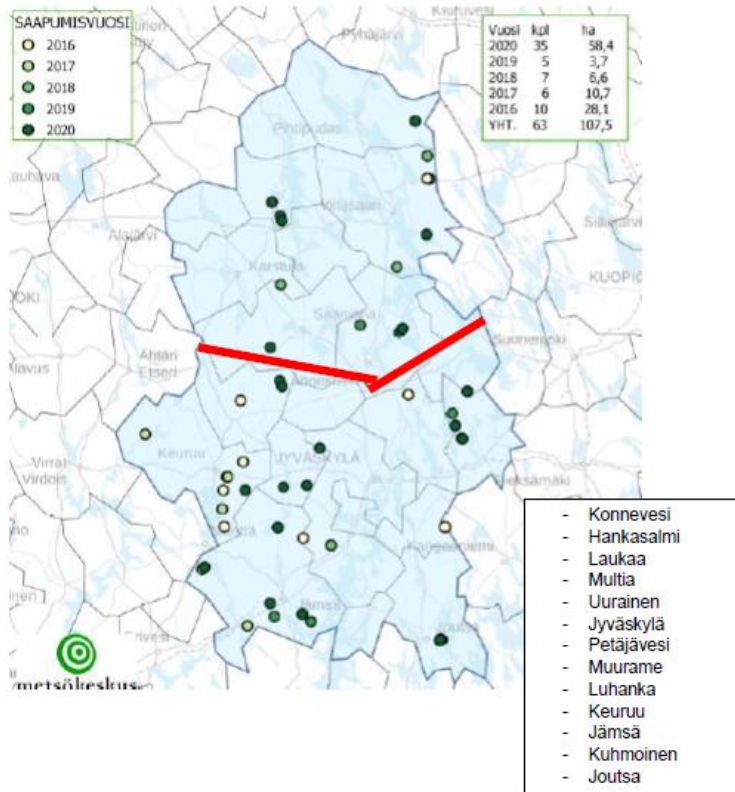
Kirjanpainajan torjunta B-alueella

Lämpösunnan 700 dd ylittyminen, kirjanpainajatuhot sekä ne feromonipyydys seurantapisteeet, joissa epidemiaraja on ylittynyt A-vyöhykkeellä sekä lain kannalta ongelmallisimmalla alueella, B-vyöhykkeen eteläosissa. Taustalla näkyy maakuntarajaus, jota metsätuholaki vyöhykejaossa noudattaa.

Ehdotus Valtioneuvoston asetukseen 1 § Aluejako: Satakunnan, Pirkanmaan ja E-Savon maakunnat, sekä osia K-Suomesta, P-Savosta ja P-Karjalasta liitetään A-alueeseen (15.7.) seuraavasti

Kuusen poistovelvoitetta koskevan muutoksen vaikutuksista

- Luken analyysien perusteella koko B-alueen siirto A-alueeseen aiheuttaisi puunkorjuun logistiikkaan noin 0,4–1,4 prosentin kustannuslisän vuodessa.
- Koska muutos tulisi kuitenkin koskettamaan vain osaa B-aluetta, jäisi arvioitu kustannusvaikutus arviota alhaisemmaksi.
- Laskelmassa ei ole huomioitu ehdotusta pienten mäntykuitupuuerien sääntelyn muutoksesta, minkä arvioidaan osaltaan helpottavan kuusipuutavaran kuljetusten aikaistumisesta aiheutuvaa kasvua kuljetuksiin ja varastointiin ennen määräaikaa.

8 a § Juurikäävän torjunta

Ehdotus: Metsän hakkaajan on huolehdittava **kivennäis- ja turvemaalla** tehtävän **hakkuun** yhteydessä juurikäävän torjunnasta

Muutokset:

- Velvoite koskisi kaikkia hakkuita, aiemmin se koski vain kasvatus- ja uudistushakkuita
- Velvoite koskisi nyt myös esim sähkölinjojen sekä rautateiden ja tienvarsien raivauksia
- torjunta voidaan jättää tekemättä metsälain 5 b §:n (hakkuu erityiskohteissa) kohdissa 1 (monimuotoisuuskohteet) sekä 2 (tutkimusperuste)

Valtioneuvoston asetus juurikäävän torjunnasta

1 § Ehdotetaan laajennettavaksi torjuntavelvoite eteläisen Suomen alueella turvemaalle, jossa on ennen hakkuuta mäntyä tai kuusta taikka molempia yhteensä yli 50 % puuston tilavuudesta

Luken arvio vaikutuksesta:

- Torjuntavelvoitteen laajentamista koskevalla alueella olisi harvennusehdotuksia yhteensä 370 000 hehtaaria eli seuraavan kymmenvuotiskaudelle jakotettuna 37 000 hehtaaria vuodessa. Vastaavasti uudistushakkuuehdotuksia olisi 237 000 ha eli 23 700 hehtaaria vuodessa.
- Tästä mahdollisten kohteiden määrästä arvioidaan lopulta toteutuvan hakkuina vuosittain harvennuksia 21 000 ja uudistushakkuuta n. 6 600 hehtaaria.
- Kannattavuustarkastelu ei tuottanut selkeätä ehdotusta, joten painotettiin torjunnan kokonaisvaikutusta ja ennaltaehkäisyn hyötyä
- Koska torjunnan kannattavuus kasvaa pohjoisesta etelään, päädyttiin ehdottamaan torjunnan laajentamista vain eteläiseen Suomeen.

Omavalvonnan laajentaminen koskemaan kaikkia niitä puutavaran korjuuta harjoittavia tahoja, jotka hankkivat ammattimaisesti puutavaraa tai hakkuuoikeuksia jalostusta tai välittämistä varten

- Ehdotetaan omavalvonnan laajentamista **tarkennetun ammattimaisen toiminnanharjoittajan määritelmän kautta (2 §)**. Metsähallitus Metsätalous Oy on omana kohtanaan.
- Nykyiset tahot ovat puutavaran omistaja ja hakkuuoikeuden haltija. Uutena tahona olisi myös sellaisen sopimuksen alkuperäinen sopimusosapuoli (esim. metsänhoitoyhdistys), joka on puutavaran omistajan tai hakkuuoikeuden haltijan kanssa tehnyt puunkorjuun tai sen lisäksi myös kuljetustyön toteuttamiseksi sopimuksen.
- Lisäksi ehdotetaan velvoitteeksi 18 § kirjallisen omavalvontasuunnitelman laatimista
 - Suunnitelma olisi ensisijaisesti toimijan omaan käyttöön; sitä ei toimiteta metsäkeskus
 - Metsäkeskus tarkastaa suunnitelman tarkastuksen yhteydessä
 - Mallisuunnitelma löydettävissä metsäkeskuksen sivustolta <https://www.metsakeskus.fi/sites/default/files/document/metsatuholaki-omavalvontasuunnitelma-malli.pdf>

Puutavaran omistusoikeus 2 a §

- Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi säännös (2 a §) jolla määriteltäisiin ajankohta, jolloin puutavaran omistajuus vaihtuisi metsätuholain 3 §:n ja 4 §:n soveltamisen kannalta
- ”Tämän lain 3 §:ssä ja 4 §:ssä puutavaran omistajaksi pystykaupassa katsotaan puun ostaja siitä alkaen kun puukaupan kohteena olevat puut kaadetaan.”
- Varmistaa torjuntatoimien toteuttaminen ja selkeyttää vastuutahoja metsätuholain toimenpiteiden kannalta

3 § Mäntypuutavaran poistaminen hakkuupaikalta ja välivarastosta

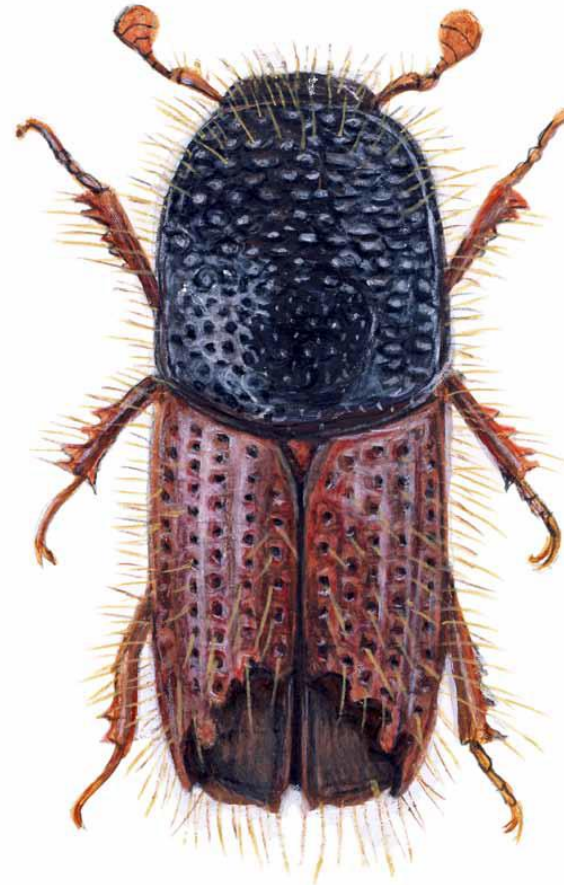
Ehdotetaan

- Puutavaran poistovelvoite ei koskisi yksittäisiä mäntypuutavara- tai energiapuupinoja, joiden
 - tilavuus on enintään 50 kiintokuutiometriä (nyk. laissa 20 kiintokuutiometriä) ja jotka
 - sijaitsevat vähintään 200 metrin päässä muista vastaavista pinoista
- Maastomittausten perusteella mäntypinojen varastointi aiheuttaa tuhoja vain pinon lähellä. Tällaisissa kohteissa tuhot jäävät myös kertaluonteisiksi mikä auttaa jäävän puuston toipumista ytimennävertäjän tuhoista.

Metsätuholain päivityksen tavoiteaikataulu

- Metsätuholain arvioinnin jatkoselvitys julkaistu
- Lakimuutokset valmisteltiin virkatyönä kevään 2021 aikana
- Lausuntokierros 26.5.-12.7.
- HE eduskuntaan syyskuussa (vko 37)
- Tavoitteena on, että päivitetty laki olisi voimassa v. 2022 alussa.

Kiitos!

tatu.torniainen@mmm.fi